

Sygn. akt VIII U 527/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Anna Capik-Pater
Protokolant:	Agata Kędzierawska

po rozpoznaniu w dniu 27 kwietnia 2018 r. w Gliwicach

sprawy E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania E. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 24 lutego 2017 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję z dnia 24 lutego 2017 roku w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu E. P. prawo do obliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII U 527/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24 lutego 2017 r. o numerze (...) organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu E. P. prawa do ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bowiem nowo wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy niż 250%.

W odwołaniu od powyższej decyzji, ubezpieczony wniósł o jej zmianę poprzez przyznanie mu prawa do spornego świadczenia. Ubezpieczony kwestionował obliczenia dokonane przez organ rentowy i domagał się odtworzenia zarobków z lat 1959-1979.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony E. P. urodził się (...)

Ubezpieczony pracował w KWK (...) w G.:

- od 27 lipca 1959 r. do 31 października 1961 r. jako dysponent pod ziemią;
- od 1 listopada 1961 r. do 30 czerwca 1964 r. jako dozorca przewozu dołowego pod ziemią;
- od 1 lipca 1964 r. do 31 maja 1969 r. jako sztygar zmianowy przewozu dołowego pod ziemią;
- od 1 czerwca 1969 r. do 31 października 1981 r. jako sztygar oddziałowy oddziału przewozu dołowego po ziemią;
- od 1 listopada 1981 r. do 27 lipca jako nadsztygar przewozu dołowego pod ziemią.

W okresie od 27 lipca 1959 r. do 22 września 1988 r. ubezpieczony pracował pod ziemią.

Po uzyskaniu prawa do emerytury, ubezpieczony w 2016 r. pracował w (...) Sp. z o.o. w C. jako strażnik ochrony mienia.

(...) Oddział KWK (...) w G. nie posiada dokumentacji płacowej ubezpieczonego poprzedzającej 1980 rok.

Decyzją z dnia 30 stycznia 1989 r. przyznano ubezpieczonemu prawo do górniczej renty inwalidzkiej. Następnie decyzją z dnia 10 lutego 1990 r. ubezpieczony nabył prawo do emerytury górniczej od 1 maja 1990 r. Do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 3 lat kalendarzowych, tj.: od stycznia 1984 r. do grudnia 1986 r. wynoszący 488,08%, który został ograniczony do 250%.

W dniu 20 stycznia 2017 r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie świadczenia w oparciu o art. 110 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzja z dnia 24 lutego 2017 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do przeliczenia świadczenia w oparciu o art. 110 a ustawy emerytalnej, bowiem nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy niż 250%. Organ rentowy wskazał, że obliczył wynagrodzenie ubezpieczonego za lata 1966-1979 w oparciu o przedłożone angaże, a za lata 1980 –1988 oraz 2016 r. na podstawie zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu.

W dniu 9 marca 2017 r. ubezpieczony wniósł odwołanie od powyższej decyzji.

W toku postępowania Sąd zwrócił się do biegłego z zakresu rent i emerytur Z. T. o ponowne ustalenie wysokości emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej, przy zastosowaniu najkorzystniejszego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wybranego z okresu zatrudnienia ubezpieczonego, po uprzednim odtworzeniu jego wynagrodzeń za nieudokumentowane okresy na podstawie legitymacji ubezpieczeniowej, akt osobowych, druku Rp-7, przy uwzględnieniu obowiązujących w tych okresach przepisów płacowych.

Do obliczenia hipotetycznego wynagrodzenia ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w KWK (...) w G. przyjęto wynagrodzenie zasadnicze, świadczenie z Karty Górnika oraz deputat węglowy. Płaca zasadnicza została obliczona zgodnie z wpisami w kartotece personalnej oraz angażami i przeszeregowaniami. Wynagrodzenie z Karty Górnika w okresie od 30 września 1974 r. ustalono w oparciu o Uchwałę Rady Ministrów z dnia 30 listopada 1949 r. w sprawie szczegółowych przywilejów dla górnictwa w górnictwie węglowym oraz biorąc pod uwagę §14 załącznika nr 1 do Zakładowego Układu Pracy z dnia 1 kwietnia 1957 r. Natomiast wysokość tego świadczenia od 1 października 1974 r. ustalono na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 230/74 z dnia 27 września 1974 r. Z kolei wysokość deputatu węglowego za cały okres zatrudnienia ustalono w oparciu o stawki obowiązujące w danym okresie. W obliczeniach ujęto wartość wypłacanego ekwiwalentu węglowego w ilości 8 ton rocznie, po myśli art. 21 Z. Układu Pracy dla pracowników fizycznych i umysłowych zatrudnionych w zakładach pracy Ministerstwa Górnictwa i Energetyki obowiązujący od 1 kwietnia 1957 r. oraz załącznika nr 41 do Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Węglowego

obowiązującego od 1 stycznia 1975 r. Cena za 1 tonę węgla deputatowego w okresie od 1961-1962 wynosiła 262,50 zł; w 1963 r. – 441,44 zł, od 1964-1970 – 500 zł, a od 1971 r. – 550 zł. Przy odtworzeniu wynagrodzenia pominięto dodatki, takie jak: premie, dodatek za pracę w nadgodzinach, dodatek za pracę w niedzielę, święta i w porze nocnej, a także inne dodatki do których ubezpieczony mógł być uprawniony ale nie ma dokumentów potwierdzających fakt, iż je otrzymywał. Ponadto z uwagi na brak dokumentów potwierdzających stawki wynagrodzeń za okres od 27 lipca 1959 r. do 31 października 1961 r. pominięto w odtworzeniu ten okres.

W związku z powyższym, wynagrodzenie ubezpieczonego w latach 1961-1979 kształtowało się następująco:

1961 rok (listopad i grudzień):

Wynagrodzenie zasadnicze: 4 000 zł

Karta Górnika: 600zł

Deputat węglowy: 350 zł

Razem: 4 950 zł

1962 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 24 000 zł

Karta Górnika: 3 600 zł

Deputat węglowy: 2 100 zł

Razem: 29 700 zł

1963 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 24 000 zł

Karta Górnika: 3 600 zł

Deputat węglowy: 3 531,48 zł

Razem: 31 131,48 zł

1964 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 25 800 zł

Karta Górnika: 4 420 zł

Deputat węglowy: 4 000 zł

Razem: 34 220 zł

1965 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 26 400 zł

Karta Górnika: 5 280 zł

Deputat węglowy: 4 000 zł

Razem: 35 680 zł

1966 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 27 600 zł

Karta Górnika: 5 520 zł

Deputat węglowy: 4 000 zł

Razem: 37 120 zł

1967 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 28 800 zł

Karta Górnika: 5 760 zł

Deputat węglowy: 4 000 zł

Razem: 38 560 zł

1968 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 29 300 zł

Karta Górnika: 5 860 zł

Deputat węglowy: 4 000 zł

Razem: 39 160 zł

1969 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 31 750 zł

Karta Górnika: 6 350 zł

Deputat węglowy: 4 000 zł

Razem: 42 100 zł

1970 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 38 700 zł

Karta Górnika: 7 740 zł

Deputat węglowy: 4 000 zł

Razem: 50 440 zł

1971 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 44 400 zł

Karta Górnika: 8 880 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 57 680 zł

1972 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 48 000 zł

Karta Górnika: 9 600 zł

Deputat węglowy: 4 000 zł

Razem: 62 000 zł

1973 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 48 000 zł

Karta Górnika: 9 600 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 62 000 zł

1974 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 54 600 zł

Dodatek funkcyjny: 8 800

Karta Górnika: 15 060 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 82 860 zł

1975 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 55 200 zł

Dodatek funkcyjny: 9 600 zł

Karta Górnika: 27 600 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 96 800 zł

1976 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 55 200 zł

Dodatek funkcyjny: 10 600 zł

Karta Górnika: 27 600 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 97 800 zł

1977 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 57 200 zł

Dodatek funkcyjny: 13 250 zł

Karta Górnika: 28 600 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 103 450 zł

1978 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 62 000 zł

Dodatek funkcyjny: 15 000 zł

Karta Górnika: 31 000 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 112 400 zł

1979 rok:

Wynagrodzenie zasadnicze: 66 400 zł

Dodatek funkcyjny: 17 250 zł

Karta Górnika: 35 990 zł

Deputat węglowy: 4 400 zł

Razem: 124 040 zł

Stosunek wynagrodzenia ubezpieczonego do średniego wynagrodzenia w kraju w całym okresie zatrudnienia kształtuje się następująco:

<i>Rok kalendarzowy</i>	<i>Zarobki – dochód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (w zł)</i>	<i>Kwota rocznego przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w zł)</i>	<i>Stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy (w %)</i>
1961	4 950,00	19 500,00	25,38
1962	29 700,00	20 160,00	147,32

1963	31 131,48	21 156,00	147,15
1964	34 220,00	21 792,00	157,03
1965	35 680,00	22 404,00	159,26
1966	37 120,00	23 208,00	159,94
1967	38 560,00	24 192,00	159,39
1968	39 160,00	25 272,00	154,95
1969	42 100,00	26 088,00	161,38
1970	50 440,00	26 820,00	188,07
1971	57 680,00	28 296,00	203,85
1972	62 000,00	30 108,00	205,93
1973	62 000,00	33 576,00	184,66
1974	82 860,00	38 220,00	216,80
1975	96,800,00	46 956,00	206,15
1976	97 800,00	51 372,00	190,38
1977	103 450,00	55 152,00	187,57
1978	112 400,00	58 644,00	191,66
1979	124 040,00	63 924,00	194,04
1980	180 015,00	72 480,00	248,37
1981	251 323,00	92 268,00	272,38
1982	428 387,00	139 572,00	306,93

1983	603 182,00	173 700,00	347,26
1984	926 401,00	202 056,00	458,49
1985	1 200 263,00	240 060,00	499,98
1986	1 138 997,00	289 140,00	393,93
1987	1 407 244,00	350 208,00	401,83
1988	1 312 753,00	637 080,00	206,06
2016	14 505,59	48 566,52	29,87

Suma wskaźników z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia ubezpieczonego, tj. z lat **1970-1988, 2016** wynosi 5 134,19 %.

Zgodnie z powyższym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi **256,71%** (5 507,61 % : 20)

Wysokość obliczonego świadczenia emerytalnego brutto wynosi 5 896,99 zł.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, pismo (...) Oddział KWK (...) z dnia 30 czerwca 2017 r. (k.12); druk Rp-7 (k.18); legitymacja ubezpieczeniowa odwołującego (k.20); zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 6 września 2017 r. (k.22); opinia biegłego sądowego Z. T. z dnia 26 stycznia 2018 r. (k.27-72).

Sąd w zasadzie podzielił opinię biegłego sądowego Z. T. uznając ją za rzetelną i kompleksową. Biegły dokonując obliczeń uwzględnił wyłącznie te zarobki, których odtworzenie było możliwe, tj. wynagrodzenie zasadnicze, Kartę Górnika oraz deputat węglowy. Z uwagi na brak dokumentacji, odtworzenie innych świadczeń, w tym np. dodatków za pracę w nocy, premii, czy nagród jubileuszowych było niemożliwe. Wprawdzie biegły sądowy błędnie obliczył wynagrodzenie ubezpieczonego za 1963 r., wskazując, iż wynosiło ono 31 131,52 zł, zamiast 31 131,48 zł, jednak ten błąd matematyczny nie wpłynął na wartość wskaźnika wysokości postawy wymiaru. Odtworzenie wynagrodzenia za nieudokumentowane okresy na podstawie w/w trzech składników było wystarczające, bowiem przy ich uwzględnieniu nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia wyniósł 256,71%, zatem przekroczył 250%.

Organ rentowy nie wniósł zastrzeżeń do opinii biegłego sądowego Z. T..

Sąd Okręgowy, zważył co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego E. P. zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest nieprawidłowa.

W rozpoznawanej sprawie kwestia sporna sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczony spełnia warunki do przeliczenia emerytury górniczej na podstawie art.110a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t.).

Zgodnie z powołanym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art.15, z uwzględnieniem art.110 ust.3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia:

- z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie emerytury od przeliczonej podstawy,
- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia o ponowne ustalenie wysokości emerytury, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art.15 ust.5, jest wyższy niż 250%.

Ustalenie wysokości emerytury w sposób wskazany powyżej może nastąpić tylko raz.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257). Niemniej jednak zarobki za poszczególne lata muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości. Nie jest natomiast możliwe przeliczenie wysokości emerytury w oparciu o hipotetyczne lub uśrednione wysokości zarobków. Zatem – jak już to wskazano wcześniej - kwestia pobieranego wynagrodzenia musi zostać udowodniona w sposób bezwzględny, a tylko dokumentacja stanowi precyzyjny dowód w zakresie wysokości wynagrodzenia w postępowaniu sądowym.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, podnieść należy, że biegły sądowy Z. T. ostatecznie odtworzył wynagrodzenie ubezpieczonego za okresy nieudokumentowane w trakcie zatrudnienia w KWK (...) w G. przyjmując, za właściwe wynagrodzenia za pracę wynikające z posiadanej dokumentacji (w tym wpisów w kartotece personalnej, angaży i przeszeregowań), świadczenia z Karty Górnika oraz deputaty węglowe. Obliczenia dokonane przez biegłego zostały w pełni podzielone przez Sąd i nie zostały ostatecznie zakwestionowane przez strony postępowania. Z dokonanych obliczeń wynika, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w najkorzystniejszym dla ubezpieczonego wariantcie, tj. z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu zatrudnienia (lata 1970-1988, 2016) wynosi **256,71%** zatem jest on wyższy od wymaganego przepisami 250 %.

Reasumując, skoro wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy niż 250%, to ubezpieczonemu przysługuje prawo do ponownego przeliczenia pobieranej przez niego emerytury z zastosowaniem art.110a ustawy, to jest z uwzględnieniem podstawy wymiaru wyliczonej na nowo zgodnie z art.15 ustawy.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonego prawo do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z art. 110 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

(-) SSR del. Anna Capik-Pater